

**SPMN
2024
06**

A. HODNOTENIE NÁVRHOV Z APRÍLOVEJ SCHÔDZE NRSR

Vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov – už bol schválený

ČPT: 264
15.04.2024

doručený

Odporúčanie: podporiť
NRSR: schválený 25.04.2024.

Návrh poslancov NRSR Polláka, Buža, Škopovej a Tanka na vydanie zákona o jednorazovom finančnom odškodnení osôb sterilizovaných v rozpore s právom – prvé čítanie

ČPT: 64
doručený 20.11.2023

Odporúčanie: podporiť
NRSR: NR SR nebude pokračovať v rokovaní o návrhu zákona.

Vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy – po prvom čítaní

ČPT: 231 doručený 27.3.2024

Odporúčanie: podporiť
NRSR: Pridelené výborm (Stanovisko k NZ)

Návrh poslancov HULIAKA, KRAMPLOVEJ, GARAJA a LUČANSKÉHO na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách

poskytujúcich všeobecne prospešné služby, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony – prvé čítanie

ČPT: 245

doručený 27.3.2024

Odporúčanie: nepodporiť

NRSR: Preložené na septembrovú schôdzu

Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 138/2017 Z. z. o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín – prvé čítanie

ČPT: 155

doručený 10.1.2024

Odporúčanie: podporiť

NRSR: pridelený výborom

Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Lucie Plavákovéj, Zuzany Števuľovej a Tomáša Hellebrandta na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – prvé čítanie

ČPT: 160

doručený 12.1.2024

Odporúčanie: podporiť

NRSR: Pred I. čítaním

Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona o školskom ombudsmanovi a o zmene a doplnení niektorých zákonov – prvé čítanie

ČPT: 162

doručený 12.1.2024

Odporúčanie: podporiť

NRSR: Pred I. čítaním

Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Richarda Vašečku a Anny Záborskej na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – prvé čítanie

ČPT: 43

doručený 16.11.2023

Odporúčanie: nepodporiť
NRSR: Pred I. čítaním

Návrh poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Tiny GAŽOVIČOVEJ na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – prvé čítanie

ČPT: 249

doručený 27.3.2024

Odporúčanie: podporiť
NRSR: NR SR nebude pokračovať v rokovaní o návrhu zákona.

Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Anny Záborskej a Richarda Vašečku na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 301/1995 Z. z. o rodnom čísle v znení neskorších predpisov – prvé čítanie

ČPT: 44

doručený

16.11.2024

Odporúčanie: nepodporiť
NRSR: NR SR nebude pokračovať v rokovaní o návrhu zákona

Návrh poslankýň Národnej rady Slovenskej republiky Lucie PLAVÁKOVEJ, Simony PETRÍK, Beáty JURÍK a Zuzany ŠTEVULOVEJ na vydanie zákona, ktorým sa mení a

**dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky Ā. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku
v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré ďalšie zákony –
prvé Āítanie**

ĀPT: 240

doruĀený 27.3.2024

Odporúčanie: podporiť
NRSR: Pred I. Āítaním

**Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona,
ktorým sa mení zákon Ā. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení
zákona Ā. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým
sa mení zákon Ā. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov – prvé
Āítanie**

ĀPT: 252

doruĀený 27.3.2024

Odporúčanie: podporiť
NRSR: Pred I. Āítaním

**Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na prijatie uznesenia
Národnej rady Slovenskej republiky k porušovaniu základných práv a slobôd osôb
patriacich k rómskej národnostnej menšine**

ĀPT: 251

doruĀený 27.3.2024

Odporúčanie: podporiť
NRSR: Evidencia

Správa o Āinnosti verejného ochrancu práv za rok 2023

ĀPT: 222

doruĀený 27.3.2024

Odporúčanie: vziať na vedomie

NRSR: Evidencia

Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Mareka LACKOVIČA a Jany HANULIAKOVEJ na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov – prvé čítanie

ČPT: 328

doručený

23.05.2024

Odporúčanie: podporiť

NRSR: Evidencia

Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Lucie PLAVÁKOVEJ, Zuzany ŠTEVULOVEJ a Ondreja PROSTREDNÍKA na vydanie zákona, ktorým sa mení zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov – prvé čítanie

ČPT: 342

doručený

24.05.2024

Odporúčanie: podporiť

NRSR: Evidencia

Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Beáty JURÍK, Lucie PLAVÁKOVEJ a Michala SABA na vydanie zákona o príspevku na úhradu nákladov na bývanie – prvé čítanie

ČPT: 343

doručený

24.05.2024

Odporúčanie: podporiť

NRSR: Evidencia

B. AKTUÁLNE NÁVRHY ZARADENÉ NA JÚNOVÚ SCHÔDZU

1. Vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy – druhé čítanie

ČPT: 231

Ide o druhú zmenu **kompetenčného zákona** v tomto volebnom období s hlavným cieľom zmeniť, resp. vyčistiť najmä kompetencie Úradu podpredsedu vlády pre Plán obnovy a odolnosti a využívanie eurofondov. Úrad sa má odteraz volať „pre Plán obnovy a znalostnú ekonomiku“ a zmení sa jeho postavenie voči samotnému úradu vlády.

Legislatívna zmena však obsahuje aj niekoľko výrazných zmien v oblasti národnostných menšín. Po dekáde sa obnovuje existencia **samostatnej Rady vlády pre národnostné menšiny**, ktorá bola doteraz súčasťou Rady vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť ako jej výbor. Ide o dlhodobú požiadavku národnostných menšín, ktorá im vráti priamy prístup k legislatívnemu procesu bez filtra Rady pre ľudské práva. Zaujímavý je samotný názov rady, ktorý neobsahuje doterajšie slovné spojenie „etnické skupiny“: je to reflexia na fakt, že etnické skupiny v slovenskej legislatíve nie sú definované, a členmi doterajšieho výbory boli iba zástupcovia národnostných menšín. Ďalšou zaujímavosťou je predbežná informácia, že údajne predseda vlády sám prejavil záujem pedsedať aj tejto Rade vlády pre národnostné menšiny.

Posilňuje sa aj postavenie oboch menšinových splnomocnencov (pre národnostné menšiny a pre rómske komunity). Pre nich (a iba pre nich) sa zavádza sa nový pojem „**stály splnomocnenec**“ (§ 2 ods. 2), čo znamená, že zriadenie týchto funkcií už nie je ad hoc možnosťou, ale stálou povinnosťou vlády.

Navyše, vyrieši sa **kompetenčná medzera v oblasti národnostných menšín**, ktorá vznikla v roku 2012 rozpustením doterajšieho Úradu podpredsedu vlády pre ľudské práva a národnostné menšiny. Po tomto akte totiž kompetenčný zákon neobsahoval zmienku o národnostných menšinách (resp. iba pre oblasť ich kultúry), a tému tak reálne nepridelil nikomu. Tému *de facto* aj doteraz riešil Úrad vlády SR (skrz existenciu podriadeného splnomocnenca pre národnostné menšiny), ale kompetenčné problémy pretrvávali. Bolo to

prakticky vidno aj na fakte, že úlohu vytvoriť nový zákon o národnostných menšinách si medzi sebou prehadzovali rôzne útvary Úradu vlády, resp. aj ministerstvá. Novela vyčistí túto situáciu. **Úrad vlády je odteraz aj oficiálnym ústredným orgánom** pre „tvorbu a uskutočňovanie štátnej politiky a koordináciu plnenia úloh v oblasti práv národnostných menšín“ (§ 24 ods. 1 e), pričom menšinové kultúry naďalej ostávajú v kompetencii Ministerstva kultúry.

Hodnotenie: Navrhnutý zákon prináša niekoľko mimoriadne pozitívnych inštitucionálnych zmien v oblasti národnostných menšín. Opäť sa vytvára samostatná Rada vlády pre národnostné menšiny. Posilňuje sa pozícia oboch splnomocnencov, a po vyše dekáde sa ukotví a vyčistí kompetencia v oblasti národnostných menšín. Návrh preto hodnotíme mimoriadne pozitívne a **odporúčame podporiť.**

2. Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Lucie Plavákovéj, Zuzany Števuľovej a Tomáša Hellebrandta na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – prvé čítanie

ČPT: 160

Novela zákona z dielne poslankyň a poslanca PS upravuje zákon o pobyte cudzincov s cieľom **umožniť párom rovnakého pohlavia, ktoré uzavreli manželstvo alebo registrované partnerstvo v zahraničí, žiť spoločne na Slovensku**. Aktuálna právna úprava totiž neumožňuje manželom/partnerom rovnakého pohlavia z tretích krajín získať trvalý alebo prechodný pobyt na základe partnerského zväzku s občanom SR, keďže tento zväzok je v rozpore so zákonom o rodine.

Návrh zákona preto zavádza definíciu partnera, ktorá zahŕňa aj manželstvá/partnerstvá párov rovnakého pohlavia uzavreté v tretích krajinách (§ 2 ods. 10. konsolidovaného znenia). Partneri takto definovaní by získali nárok na trvalý pobyt na Slovensku na 5 rokov. Vypúšťa sa aj ustanovenie, ktoré povoľovalo policajtom zamietnuť žiadosť o trvalý pobyt v prípadoch, kedy manželstvo nebolo uzavreté podľa slovenského zákona o rodine.

Predkladatelia argumentujú, že hlavným zámerom tejto novely je eliminácia existujúcich diskriminačných prvkov v súčasnej legislatíve, ktoré vedú k porušovaniu základných práv a slobôd, a to najmä v oblasti práva na rodinný život. Táto argumentácia je v súlade s podnetom bývalej verejnej ochrankyne práv Márie Patakyovej, ktorá upozornila na nesúlad súčasnej právnej úpravy s ústavnými zásadami ochrany súkromného a rodinného života a zákazu diskriminácie¹.

Je dôležité zdôrazniť, že návrh zákona sa týka len úpravy pobytových práv a nemá žiadny vplyv na definíciu manželstva v slovenskom právnom poriadku. Jeho cieľom je jednoducho umožniť obom partnerom z párov rovnakého pohlavia, ktoré uzavreli manželstvo/partnerstvo v zahraničí, získať právo na pobyt na Slovensku.

Hodnotenie: Ide o nekontroverznú zmenu, ktorá neuškodí nikomu a sexuálnym menšinám zlepši život. Veríme, že zmena zákona by prispela k odstráneniu diskriminácie a posilneniu práv tejto menšiny, a preto návrh odporúčame podporiť.

3. Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona o školskom ombudsmanovi a o zmene a doplnení niektorých zákonov – prvé čítanie

ČPT: 162

Predložený návrh zákona z dielne klubu Slovensko (ex. OĽaNO) sa týka obnovenia inštitútu školského ombudsmana. Hoci agenda práv pedagogických a odborných zamestnancov v súčasnosti spadá pod sekciu regionálneho školstva ministerstva školstva, verejnosť na čele s pedagógmi upozorňuje na nedostatočnú pozornosť venovanú tejto problematike.

Situácia na slovenských školách je podľa viacerých štúdií mimoriadne kritická. Čím ďalej tým viac sa vyskytuje prítomnosť šikany, násilného správania, či pozitívny postoj k autoritárstvu, dogmatizmu, a pod. Práve tieto prejavy sú častokrát realizované vo vzťahu k menšinám, avšak ich rozsiahlosť už dávno presahuje medze príslušnosti k istej skupine. Aj

¹ TASR, 29. 6. 2022 - [“Ústavný súd preskúma ústavnosť zákona o pobyte cudzincov”](#)

na základe týchto zistení mnohí odborníci apelujú na nevyhnutnosť riešenia situácie, nakoľko je ohrozená bezpečnosť žiakov, študentov, ale aj zamestnancov škôl a iných školských zariadení. Pozícia školského ombudsmana funguje napr. aj v Českej republike, pričom jeho hlavnou úlohou je dohliadať na vytvorenie bezpečného prostredia a bezpečných vzťahov na školách, čím sa má aktívne predchádzať vzniku a šíreniu šikany.

Otázkou ostáva, či zriadenie, resp. znovuoobnovenie pozície školského ombudsmana bude skutočne efektívne riešiť kritickú situáciu na školách a či nepôjde len o vytvorenie ďalšieho inštitútu, ktorého kompetencie a pôsobenie sa bude prelínať s činnosťami iných zodpovedných orgánov v tejto oblasti. Bez jasnejších definovaní delenia kompetencií vnímame pozíciu školského ombudsmana ako **zmes agendy, ktorá v súčasnosti spadá pod regionálne školstvo a detského komisára**, z dôvodu čoho môže (a pravdepodobne aj bude) dochádzať k **duplicite výkonu funkcií**.

Hodnotenie: Nakoľko je situácia na školách mimoriadne vážna, odporúčame prijať také opatrenia, ktoré môžu pozitívne ovplyvniť budúci vývoj. Ak pedagógovia a verejnosť naliehajú na vytvorenie takéhoto inštitútu, myslíme si, že je namieste prekonzultovať ich požiadavku. Bude však nevyhnutné jasne zadefinovať a prerozdeliť kompetencie, aby školský ombudsman vedel naozaj efektívne zasahovať do riešenia problematiky.

Predložený návrh zákona jemne odporúčame podporiť, hoci zastávame presvedčenie, že nepriaznivú situáciu na školách bude potrebné riešiť komplexnejšie a systematickejšie.

4. Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Richarda Vašečku a Anny Záborskej na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – prvé čítanie

ČPT: 43

Ide o návrh z dielne Kresťanskej únie, ktorý bol predložený už na konci minulého volebného obdobia. Návrh zákona novelizuje školský zákon s účelom ukotvenia princípov

„rešpektovania práva rodičov zabezpečovať výchovu a vzdelávanie v zhode s ich vlastným náboženským a filozofickým presvedčením“.

Prakticky ide o to, aby rodič mohol dať opt-out na tie časti výchovy a vzdelávania, ktoré nie sú v súlade s jeho vnútorným presvedčením. Primárny úmysel zákona je jasný z dôvodovej správy: „Návrh reaguje na prax, kedy sa rôzne organizácie, ale aj učitelia, snažia na školách prezentovať **kontroverzné myšlienky o sexualite**, s ktorými môžu mať mnohí rodičia problém.“ Škola by podľa návrhu mala nadobudnúť osobitnú povinnosť poskytnúť rodičovi informácie o výchove a vzdelávaní v oblasti sexuálneho správania, a to **vopred**. Škola potom vyzve rodiča k tomu, aby dal písomný informovaný súhlas so sexuálnou výchovou, takýto informovaný súhlas má tvoriť novú prílohu k zákonu.

Zákon dáva právo rodičovi podmieniť informovaným súhlasom vzdelávanie svojho dieťaťa aj „v inej oblasti, ktorú považuje za dôležitú z hľadiska jeho náboženského a filozofického presvedčenia“. Ak rodič informovaný súhlas neudelí, škola musí zabezpečiť „náhradnú činnosť“.

Návrh operuje jazykom ochrany detí, avšak skrýva v sebe reálnu hrozbu formou možnosti rodiča vyňať svoje deti zo vzdelávania v oblastiach, s ktorými filozoficky nesúhlasí. Je to problém aj pri primárnej oblasti tohto zákona (sexuálnej výchove), ale otvoriť dverka k ľubovoľným iným oblastiam v nesúlade s presvedčením rodiča, môže vyvolať obrovské problémy. Rodič by tak mohol svoje dieťa izolovať napr. od výučby o evolúcii, rovnoprávnosti, histórii 20. storočia a ďalších tém, ktoré môžu byť v očiach niektorých rodičov kontroverzné.

Hodnotenie: Navrhnutá úprava školského zákona je nevhodná, nakoľko dáva priestor rodičom ich deti odstrihnúť od tých častí výchovno-vzdelávacieho procesu, ktoré sa rodičovi ideologicky nepáčia. Vnímame to ako krok smerujúci k izolácii detí od dôležitých znalostí v oblasti sexuálnej výchovy, občianskej výchovy a ďalších. Zavedenie tejto úpravy by znamenal výrazný krok smerom k uzatváraniu našej spoločnosti do bublín. Návrh preto **odporúčame nepodporiť**.

5. Návrh poslankýň Národnej rady Slovenskej republiky Lucie PLAVÁKOVEJ, Simony PETRÍK, Beáty JURÍK a Zuzany ŠTEVULOVEJ na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku – prvé čítanie

ČPT: 240

Návrh z dielne poslankýň PS novelizuje tri zákony: zákon o mene a priezvisku, zákon o matrikách a zákon o rodine. Cieľom je vytvoriť **flexibilnejší a rodovo vyváženejší proces výberu nového priezviska** pre manželské páry alebo novonarodené deti.

Predkladateľky navrhujú štyri drobné zmeny. Prvá zmena sa týka možnosti určiť pre dieťa priezvisko zložené z priezvisk oboch rodičov. Táto zmena je významná najmä pre deti narodené nezosobášeným rodičom, keďže umožňuje rovnaké zastúpenie oboch rodičov v mene dieťaťa. Následne predkladateľky navrhujú vytvoriť možnosť zvoliť si spoločné priezvisko pre manželský pár. Táto zmena umožňuje obom partnerom v manželstve nosiť priezvisko zložené z priezvisk oboch. Po tretie, novela by umožnila mať ženské priezvisko bez koncovky slovenského prechýľovania, a to bez potreby získať na takúto zmenu povolenie. Momentálne majú takéto právo ženy **“inej ako slovenskej národnosti”** - predkladateľky navrhujú rozšíriť toto právo na všetky ženy vypustením vyššie uvedeného kvalifikátora. Poslednou navrhovanou zmenou je umožnenie zosúladenia priezviska pre osoby uzatvárajúce manželstvo alebo iný vzťah v zahraničí.

Hodnotenie: Ide o menšiu zmenu, ktorá môže byť vnímaná ako symbolický krok ku väčšej rovnosti medzi mužmi a ženami. Je pravda, že zákon by udelil právo, ktoré momentálne patrí členkám národnostných menšín, všetkým ženám. Takéto rozšírenie možností avšak nejde na úkor práv žiadnej národnostnej menšiny, skôr ukazuje, ako práva národnostných menšín môžu inšpirovať aj celoštátnu dobrú prax. Návrh preto **odporúčame podporiť**.

6. Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov – prvé čítanie

ČPT: 252

Pôvodnou intenciou zákona 600/2023 Z.z. o prídavku na dieťa bolo priniesť 200 EUR na dieťa do každej rodiny a tým pomôcť rodinám zasiahnutým pandémiou COVID-19 a krízou vyvolanou vojnou na Ukrajine. Týchto 200 EUR bolo rozdelených na dve časti: 140 EUR ako daňový bonus a 60 EUR formou zvýšenia detských prídavkov. Predmetom tohto návrhu zmeny zákona je a) **zvýšiť prídavok na dieťa tak, aby bol 100 EUR**, b) posunúť platnosť prechodného ustanovenia.

Dôvodom prvej časti, t.j. zvýšenie prídavku na dieťa, je fakt, že si predkladatelia uvedomujú, že nie všetci rodičia detí dosiahli na daňový bonus 140 EUR v plnej výške. Najmä najchudobnejší, nepracujúci, pracujúci na skrátenej úväzok, ženy na materskej alebo rodičia v neúplných rodinách mali tento daňový bonus krátený alebo naň nedosiahli vôbec. Preto je potrebné zvýšiť prídavky na dieťa, keďže na tieto majú nárok všetci rodičia.

Druhou zmenou je posunutie platnosti prechodného ustanovenia, keďže terajšia úprava daňového bonusu platí len do 1.1.2025. Posunutím na júl 2024 sa zabezpečí, že z nej budú mať výhodu všetci rodičia, a to skôr ako v k 1.1.2025.

Hodnotenie: Úprava adresnosti a adekvátnosti výšky detských prídavkov je vítanou zmenou. Zlepší sa tak dosah, ako aj efektívnosť vyplácaných finančných prostriedkov a to **najmä pre najviac ohrozené skupiny**. Je na škodu veci, že predkladajúca skupina poslancov si tieto nedostatky všimla a rozhodla zmeniť, až keď už nenesú zodpovednosť za **dopady tejto potrebnej zmeny na náklady štátneho rozpočtu**. Opatrenie napriek tomu **odporúčame podporiť**, aj keď si plne uvedomujeme, že je to nerealistické.

7. NOVÉ: Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Mareka LACKOVIČA a Jany HANULIAKOVEJ na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov - prvé čítanie

ČPT: 328

Predložený návrh zákona reaguje na nepriaznivú situáciu vo verejných zariadeniach sociálnych služieb, pričom poukazuje na netransparentnosť prideľovania, resp. obsadzovania ubytovacích kapacít v týchto zariadeniach.

Cieľom návrhu zákona je preto zabezpečiť vyššiu mieru kontroly nad spravodlivým prideľovaním voľných ubytovacích kapacít, a to vytvorením povinnosti pre verejných poskytovateľov sociálnych služieb **zverejňovať evidenciu žiadateľov** prostredníctvom svojich webových sídel. Návrh zákona zároveň **zjednocuje tento systém zverejňovania evidencie žiadateľov**, aby obyvatelia všetkých VÚC mali rovnaký prístup k informáciám o aktuálnom stave ubytovacích kapacít.

Hodnotenie: Nakoľko má predložený návrh zákona za cieľ **znižovať mieru diskriminácie** pri prideľovaní ubytovacích kapacít vo verejných zariadeniach sociálnych služieb, návrh zákona **odporúčame podporiť.**

8. NOVÉ: Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Lucie PLAVÁKOVEJ, Zuzany ŠTEVULOVEJ a Ondreja PROSTREDNÍKA na vydanie zákona, ktorým sa mení zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov – prvé čítanie

ČPT: 342

Návrh skupiny poslancov je elegantným riešením diery v zákone, ktorá bola identifikovaná na základe výkladu zákona príslušným ministerstvom (Ministerstvo vnútra). **Medializovaný prípad**, kedy Slovák stratil občianstvo po tom, čo uzavrel manželstvo s mužom z Británie, čím nadobudol občianstvo tejto krajiny. **Ministerstvo vnútra neakceptovalo zväzok páru rovnakého pohlavia** ako dostatočný pre uplatnenie výnimky podľa §9 ods 17.

Od roku 2010 Slovensko odoberá občianstvo osobám, ktoré nadobudli občianstvo inej krajiny. Faktickými výnimkami sú len ak je občianstvo nadobudnuté manželstvom s cudzincom, alebo v prípade detí zo zmiešaných zväzkov (prípadne ich osvojením jedným z partnerov) Zákon nepamätá na zväzky rovnakého pohlavia explicitne, čím vznikla aj predmetná situácia. Faktom, ale je že existuje judikatúra, ktorá hovorí o tom, že naša krajiny by mala akceptovať všetky typy zväzkov a teda aj rovnakého pohlavia ak sú takéto v súlade s normami štátu, kde bol zväzok uzavretý.

Táto úprava sa preto zdá ako technikália, ktorá nebude mať dopad na obrovské množstvo ľudí na Slovensku a nebude mať vplyv na rodiny a manželstvo mužov a žien na Slovensku. No malej skupine ľudí umožní žiť partnerský život podľa svojich predstáv.

Odporúčanie: Odporúčame tento návrh **podporiť** je to nekomplikovaný návrh, so zanedbateľným vplyvom na tieto kontroverzné témy na Slovensku.

9. NOVÉ: Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Beáty JURÍK, Lucie PLAVÁKOVEJ a Michala SABA na vydanie zákona o príspevku na úhradu nákladov na bývanie – prvé čítanie

ČPT: 343

Je to v detailoch upravený a recyklovaný návrh z dielne PS, ktorý bol predkladaný aj v minulom období poslancom T.Valáškom.

Návrh na vydanie zákona o príspevku na úhradu nákladov na bývanie je riešením pre problém **prepojenia dávky v hmotnej núdzi a pomoci ľuďom s nízkymi príjmami s nákladmi na bývanie**. Tento návrh operuje s výpočtom oprávneného príjmu fyzických osôb. Maximálnym príjmom je 90 % životného minima v závislosti od počtu spoločne posudzovaných osôb a zároveň presahujú náklady na bývanie 0.3, resp. 0.2 násobok príjmu. Maximálnou výškou príspevku je 0.3 násobok pre nájomníkov a 0.2 násobok príjmu pre vlastníkov nehnuteľností. V prípade, že príjem je pod životným minimom, je to násobok životného minima.

Ďalším inovatívnym riešením je **čiasťka na pevné palivo** násobená v závislosti od počtu spoločne posudzovaných osôb € 30 na jednu osobu, € 40 na dve osoby až po € 60 pre 4 a viac osôb.

Celkovo ide o relatívne jednoduché riešenie, ktoré je elegantné v tom, že operuje s násobkami a nie pevnými sumami. To znamená, že príspevky sa dynamicky menia v čase v závislosti od výšky životného minima automaticky. Negatívom sú už spomínané pevné čiastky, ktoré budú v podmienkach existujúcej inflácie zastaralé za veľmi krátku dobu. Už ani v súčasnosti sa za € 30 nedá nakúpiť pevné palivo na mesiac.

Výška príspevku aj hranica 30% vychádza z viacerých štúdií, ktoré hovoria, že v prípadoch, kedy mesačné výdavky rodiny (alebo jednotlivca) presahujú úroveň 30%, nachádza sa daná rodina resp. jednotlivec pod hranicou chudoby.

Hodnotenie: Je potrebné reformovať existujúci príspevok na bývanie a poskytnúť tak reálnu pomoc ľuďom žijúcim hlboko pod alebo na hranici chudoby, ktorí nemusia nutne spĺňať podmienky na dávky v hmotnej núdzi. **Návrh preto odporúčame podporiť.**

10. Správa o činnosti verejného ochrancu práv za rok 2023

ČPT: 222

Správa VOP za rok 2023 predstavuje rozsiahly, vyše 240-stranový dokument, ktorý analyzuje vyše sto podnetov a nachádza **91 porušení základných práv**. Tieto prípady sa často týkajú aj rôznych menšinových tém, od policajných zásahov voči Rómom, cez vzdelávanie ukrajinských detí, až po tranzície transrodových osôb. V tejto analýze bude v krátkosti priblížených zopár prípadov:

Mnoho podnetov sa týkalo práve **rómskej národnostnej menšiny**. Správa okrem iného kritizuje karantenizáciu osady Glejovka v Pezinku (s. 28), segregáciu rómskych detí v školstve (s. 139) alebo chýbajúci mechanizmus odškodnenia násilne sterilizovaných rómskych žien (s. 39). Čo sa týka stretov polície s Rómami, spomína sa policajný zásah voči Rómom z Milhosti (s. 24), ktorý bol kritizovaný za použitie neprimeranej sily a nedostatočné dokumentovanie zásahu. Ombudsman odporučil disciplinárne opatrenia voči zúčastneným policajtom. Naopak, údajné napadnutie maloletých detí policajtom v Krompachoch alebo policajný zásah voči skupine Rómov v Bardejove (s. 26) nevyústili v zistenie porušenia práv, primárne kvôli chýbajúcim dôkazom a nedostatočnému vedeniu úradných záznamov. Ombudsman odporučil zlepšenie dokumentácie a vyhodnocovania použitia donucovacích prostriedkov.

Taktiež bol zdôraznený nedostatočný prístup k vzdelávaniu pre **deti odídencov z Ukrajiny** zo strany štátu (s. 142). Ombudsman odporučil právne zabezpečiť povinnú školskú dochádzku pre tieto deti a lepšie monitorovanie ich vzdelávacieho statusu.

Jediný bod správy, kde sa spomínajú sexuálne menšiny, je kritika zrušenia odborného usmernenia týkajúceho sa **tranzície** (s. 131). VOP nazýva tento krok regresom, keďže usmernenie bolo zrušené v úplnosti, bez diskusie a bez náhrady. Ombudsman zdôrazňuje dôležitosť jasnej právnej úpravy, ktorá by zabezpečila transparentné a predvídateľné fungovanie procesu právnej tranzície.

Hodnotenie: Hoci nejde o právne záväzný dokument, v správe sa nachádzajú závažné zistenia o porušení základných práv menšín a zraniteľných skupín. Z úcty k inštitúcii VOP a k obetiam samotným **odporúčame správu vziať na vedomie.**